

i dette Forhold imellem Fæsteren og Godseieren, og at Regjeringen i det forelagte Lovudkast har været aldeles i sin gode Ret. Da nu virkelig efter den gængse Talebrug et Contractsbrud er tilstede i det Lovudkast, som er forelagt af Regjeringen, saa troer jeg, at der kun er Tale om der skal indrømmes den hele eller den halve Frihed, og jeg mener, at der vil være al Grund til at indrømme den fulde Frihed og at dette vil være i alle Parters Interesse, baade Godseierens, Fæsterens og Arbeidsstandens. Det er vel sagt, at nærværende Lov, med de Indskrænkninger, den har fra Landstthinget, skulde kunne opfylde sit Niemed og tilstrækkelig forsyne Arbejderne med Bolig, hvor de kunne faae Arbejde, men det troer jeg ikke. Lovforslaget er altfor indskrænket, til at man derved kunde sige, at Arbejderne kunne faae Bolig, hvor de kunne faae Arbejde. Erfaringen har hidtil vist, at Selveiersfognene ere meget bebyrdede med Indsiddere, der ofte blive fattige; medens der paa Godseierdistricterne ofte savnes Arbeidskraft i en saadan Grad, at de Arbejdere, som de trænge til, maa gaae fra een Mill. indtil to for at komme til Arbejde paa det Sted, hvor de kunne faae det. Jeg har endogsaa seet Exempler paa, at det ikke har været muligt for Sogneforstanderskaberne at skaffe Bolig til en Familie i Sognet paa et Gods, fordi Godseieren ikke vilde indrømme deres Onsker, endstjøndt det var vist, at det var arbeidsomme Folk, der ved deres Flid kunde ernære sig. Jeg troer derfor, fra alle Sider betragtet, at man ikke burde blive staaende paa Halvveien, men at man bør indrømme Friheden i sin fulde Udstrækning. Jeg troer, at det er naturligt og gavnligt for alle Parterne, endog for Godseierne.

Ordføveren: Udvalget har ikke været saa heldigt at skrive sin Betænkning i en saadan Aand, som har kunnet behage den sidste ærede Taler; det er i det Hele taget meget vanffeligt at skrive i en Aand, som kan behage alle Medlemmer af Thinget, og i Synderlighed at skrive i en Aand, der behager Ens Modstandere. Udvalget har skrevet efter sin Overbeviisning, saagodt det har kunnet, og jeg skylder ved denne Leilighed at erklære for det ærede Thing, at jeg ikke har skrevet den, men at min Collega, den

ærede 4de Landstthingsmand fra samme Kreds, som jeg er (Petersen), derimod har forfattet den. Naar det samme ærede Medlem har anført, at det var vanffeligt, at Godseierne ikke skulde kunne negte Arbejdere Bopæl, da foreskommer det mig, at hans Onske i denne Henseende aldeles vil blive opnaaet, naar man holder sig til, hvad Landstthinget een Gang har vedtaget; thi der staaer udtryffeligt, at Godseieren ikke kan negte det, og altsaa forsaavidt er hans Onske opfyldt ved selve Regjeringens Udcast og det, som er vedtaget een Gang af Landstthinget. Naar den ærede 6te Landstthingsmand for 6te Valgkreds (Holberg) har sagt, at det var en meget maadelig Trost at give de gamle Fæstere, at de kunde tage Bagabønder tilhuse, forekommer det mig ikke han har udtrykt sig ganske rigtigt. Thi det er nemlig ikke Godseieren, der paalægger Fæsterne at tage Bagabønder tilhuse, det staaer til Fæsteren selv, at tage dem ind, om han vil; men man kan ogsaa vende Forholdet om og sige, at hvis Forslaget gik igjennem, saaledes som det er vedtaget og foreslaaet af Folkethinget, vil Fæsteren kunne paatvinge Eieren en Bagabønd i det Huus, denne dog har Eendomsret over. Naar den anden ærede Landstthingsmand for 2den Valgkreds (Thalbitzer) har fremhævet, at han under denne Sags tidligere Behandling ikke havde gjort Ret i at stille Sagen vel meget paa Spidsen ved at optage Leiere i sit Forslag, skylder jeg at bede Thinget lægge Mærke til, at i det 2den Dringsforslag, som var stillet til § 4 ved 3die Behandling, var Ordet „Leiere“ ikke taget med, men det gik væsentlig ud paa det Samme, som nu foreligger fra Folkethinget, kun at Folkethingets Forslag, som det ærede Medlem har indrømmet, er mindre heldigt redigeret, end det han havde stillet. Dette Forslag blev dengang forkastet her i Thinget, og jeg holder mig overbeviist om, at det vil nyde samme Skjæbne denne gang. Man kan ikke sige, at der vil opstaae nogen Collision ved denne Sag mellem Folkethinget og Landstthinget. Jeg troer, det vil ved dette Spørgsmaals Afgjørelse gaae, som det med Klarhed og Grundighed er udtalt af den ærede sagkyndige 5te Landstthingsmand for 9de Valgkreds (Schouw), naar denne Sag